

Ny bog til en ny tid

Af: Jens Raahauge

Der blæser nye vinde. Lærernes bindinger af målstyringen skal løsnes. Og hvis det viser sig, at disse vinde kan bære, så kommer denne bog til rette tid, skriver Jens Raahauge i denne anmeldelse. Så... Så dan... Så dannelse!

Til tiden er den besked, som alle, der rejser med offentlig trafik, er glade for. Og rejsemetaforen er på sin vis velvalgt, når man som lærer har været sat på det tog, som skulle bruse af sted på de spor, der blev lagt til læringsmålstyringen. I forordet til denne bog kaster Anders Bondo Christensen et forsigtigt, men vågent blik på de politiske beslutninger, som ser ud til at lade trafikken glide ad andre spor også. Men hvis, og der er mange hvisser, men HVIS det lykkes at komplementere trafikken på målefolkets højhastighedsrute med kørsel på en dannelsens margueritrute, så kræver det bevidst handling. En sådan forudsætning, at dannelsesrutens spor bliver gjort af gedigne refleksioner og velargumenteret vovemod.

Begge dele kan man finde næring til i denne bog, som i egentlig forstand er ord *til tiden*.

Alexander von Oettingen, Jeppe Bundsgaard, Lene Tanggaard og Louise Klinge skaber med fire overordnede artikler et afsæt for de 14 faglige artikler, som med deres specifikke tilgange komplementerer og konkretiserer på en måde, der giver anledning til en god portion optimisme. Og bemærk, at både de humanistiske, de naturvidenskabelige og de praktisk-musiske fag får plads.

Alexander von Oettingen indleder med et credo om, at undervisning er dannelse, og at undervisning i fagene er skolens DNA. I et let læseligt og engageret sprog plæderer han for sit synspunkt - og det i en sådan grad at man føler sig kaldet til at standse op for at lure på, om man bliver manipuleret. Men nej, han har fat i en god og lang ende, når han peger på, at undervisning i fagene lukker døren til verden op for eleverne og lukker eleverne op for verden. Men fagene må aldrig anskues alene; de spiller sammen.

Jeppe Bundsgaard går systematisk til værks

og præsenterer en skellen imellem 1) dannelse til manerer og etik, 2) klassisk/borgerlig dannelse, 3) kritisk-konstruktiv dannelse og 4) æstetisk dannelse. Han giver plads for en fin introduktion til de fire indfaldsvinkler og til en vurdering af deres relevans i skolens undervisning med en påpegning af, at alle må indtænkes, men at ikke mindst den kritisk-konstruktive må have vores bevågenhed som følge af indflydelsen fra globaliseringen og digitaliseringen, som jeg i øvrigt gerne havde set behandlet lidt grundigere.

Lene Tanggaard løfter på fornem vis kreativiteten ud af de reservater, den ofte bliver henvist til i skolen, og peger på dens tilstedeværelse hver dag i alle fag, men også på det bøl og den vedholdende arbejdsindsats, den kan betyde, og det mod til at bevæge sig ad usikre stier, den både kræver og beforder. Kreativiteten må ses som en væsentlig kilde til at få noget ud af det, når man står i den oettingeske døråbning mellem verden og sig selv.

Louise Klinge beskriver stærkt og nuanceret den livgivende vekselvirkning, der til stadighed udfolder sig imellem det individuelle og fællesskabet. Ved hjælp af konkrete iagttagelser fra klasserum formår hun at tegne et billede af lærerens betydning som den relationsskaber, der kan skabe de synergieffekter, som bidrager til at fællesskabet opleves som det, det er: større end summen af enkeltindivider.

At de fire indledningsbidrag kan tjene som fine afsæt for fagligt indsnævrede refleksioner bekræftes af, at de fagspecifikke skribenter trækker tråde til dem og giver dem fremtrædende placeringer i deres argumentationer. Hvem, der lader sig inspirere af hvem, forekommer mig lidt personbåret, men i hvert fald står det klart, at det almene og det specifikke ikke er hinandens modsætninger; tværtom!

De fjorten artikler om dannelse gennem faglig undervisning fordeler sig med to om dansk, to om matematik, to om sprog, en samfundsfag, en om historie, en om kristendomskundskab, en om natur/teknologi, en om naturfag, en om idræt, en om håndværk og design samt en om madkundskab.

Der er ikke plads til at gå i detaljer med hvert enkelt fagområde, men alle er præget af didaktiske overvejelser og flere af konkrete eksemplificeringer, der gør dem oplagte som afsæt for drøftelser i diverse fagudvalg og klasseteam, hvor undervisningens tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering er på dagsordenen, især hvis man husker at medtænke de fire indledningskapitler.

Det går igen i de fleste fagspecifikke artikler, at de eksisterende fagbeskrivelers overordnede struktureringer af det faglige stof giver god mening, også for en undervisning der har dannelsesperspektivet for øje.

Tankevækkende er det midlertid, at flere af forfatterne peger på, at den instrumentelle vægtning, som kommer til udtryk i mange af de centralt fastsatte læringsmål og ikke mindst i de gældende prøvebekendtgørelser og -vejledninger, ofte direkte modarbejder en dannelsesorienteret undervisning. For at overvinde en sådan hurdle er der brug for tid til forberedelse af undervisningen og for en ordentlig efter- og læreruddannelse, hvilket denne bog således er en vægtigt argument for *til tiden*.

Kronik: Støv dannelse af og sæt den i kendte og nye former

Læs et kapitel fra bogen her

Fakta

Titel

Dannelse i alle fag

Pris

398,75

Sider

246

Forlag

Dafolo

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk